

„Glavni odbor kmetijske družbe je na tanko prevdaril vse razloge, ki jih je omenjena trgovska zbornica navedla, da bi dokazala potrebo posebnih kmetijskih odsekov v trgovskih zbornicah, ter bo pokazal, kako slabi so njeni razlogi in kako lahko se dadó ovreči.

Trgovska zbornica najprej to povdarja, da kmetijske družbe svoji nalogi ne vstrežajo popolnoma. Tega očitania v tem besednem pomenu glavni odbor kmetijske družbe tudi ne izpodbija; vprašati pa vendar more: ali bi se ne moglo to še bolj očitati trgovskim in obrtniškimi zbornicam, kar se tiče njihovega posla? — Ozrimo se nekoliko nazaj in pogledimo, kaj so kmetijske družbe že storile, pa bomo radi pripoznali, da so ravno kmetijske družbe edine plodnosne naprave, ki so v našem cesarstvu za povzdigo kmetijstva vsaj nekaj, in mnoge tudi mnogo storile. Ali bi se bile pač mogle kmetijske družbe skozi 50 in še celó skozi 100 let brez najmanjše državne podpore vzdržati, ako bi ne bile nič drugega, nego mrtve naprave brez vsega uspeha in brez posebne koristi? Ali se ne nahajajo ravno v kmetijskih družbah skoraj vsi kmetijski gospodarji kot udje, ki imajo glavo in srce za ravno iste namene in koristi, ki jih zastopajo kmetijske družbe? Ali niso kmetijske družbe skozi leta in leta c. kr. vladi svetovale in sporočevale na vsako vprašanje, kedar koli se je vlada bodi-si o katerej koli zadevi do njih obrnila? In ako njenih dobrohotnih nasvetov in načrtov novih postav vlada čestokrat ni hotela sprejeti tako, kakor je družba želela, ali so tega krive kmetijske družbe?

Če tedaj trgovska zbornica v Hebu zavoljo prenarredbe zemljiških davkov razlaga potrebo posebnih kmetijskih odsekov v trgovskih zbornicah, potem se vidi, da še ne pozná ne srenjskih in deželnih zastopov, ki so po postavi poklicani, da imajo takrat nazočiti biti, ko se bo reševala prenarredba zemljiškega davka. Mar se bodo o tej zadevi vprašale kmetijske zbornice, in ali se bočejo družbe kmetijske kar nepoklicane mešati v to stvar? Naša dežela Kranjska si je volila v komisije za uravnavo zemljiškega davka take možé, katerim smejo naši kmetijski gospodarji z najboljšo vestjo zaupati svoje koristi, pa smemo tudi misliti, da se je ravno tako zgodilo tudi po drugih deželah.

Ako ima trgovska zbornica v Hebu srce, ki zares tako gorko čuti za blagor kmetijski, zakaj pa ni ona z drugimi sorodnimi zbornicami že davno olajšala davka avstrijskim obrtnikom in rokodelcem? Čemu častita trgovska zbornica v Hebu išče po daljavi to, kar jej stoji tako blizu?

(Konec prihodnjič.)

Čemu živinski pôsi?

Ni je kmalu reči tako malovredne in zato tako nepotrebne kakor je postava, da nobena goveja živina se ne sme, tudi kedar kuge ni v deželi, na sejm prignati brez „pôsa“ ali potnega lista. Ko bi te pôse, ki so prav za prav zdravniška spričala, podpisovali in dajali živinozdravniki, no, naj bi bili, ker bi resnični bili! Zdaj pa, ko jih dajó župani, ki niso živinozdravniki, niso drugega kakor to, da ljudem nov davek, županom pa mnogo pisarije nakladajo brez vse koristi in morebiti celó na škodo deželi. Naj se le pomisli, da župani brezozirno samo na besedo lastnika živine take liste dajejo, in vsak sam lahko potem sodi, koliko so taki listi vredni, čeravno stanejo po 10 kr. Pa kako je ljudstvo tudi zbegano, to vidimo skoraj na vsakem sejmu. Eni si priskrbé take liste, drugi ne,

in tako potem zunaj sejma čakajo, kje bodo kakega župana vjeli, da jim take liste naredí. Treba je tedaj, da sl. deželni zbor to reč v natančni pretres vzame in take liste o zdravem času popolnoma odpravi.

Če pa morebiti sl. deželni vladi to moje pismo pred oči pride, naj ona to reč resno prevdariti dá in potem odpravi nepotrebno nadlego. Če je v družih deželah tudi ta postava, je le tam kaj vredna, kjer živinozdravniki ogledajo vsako na sejm gnano živino in potem jej pišejo potni list; kjer pa župani, ki nimajo zdravniškega patenta, te potne liste dajejo, so — naj naravnost rečem — toliko vredni, kakor da bi jaz ljudém naše vasí spričala dajal, da so zdravi!

V Paradišči 25. julija 1875.

M. Illovar v imenu več družih.

Čebela kot vremenski prerok.

„Vreme prej vedeti“, koliko ljudi si že ni tega želelo? Menda vsak — več ali manj. Vreme po naravnih vodilih spoznavati in prerokovati, se je zato že mnogo ljudi — učenih in neučenih — trudilo in prizadevalo; kako z malim uspehom in gotovostjo, vsi vemo. Vse vremensko prerokovanje ni toliko vednost, kakor le ugibovanje. Pri vsem tem ljudje le ne opustijo nehvaležnega posla, ampak drug čez drugega hoče več in boljše vedeti. Tudi čebelarji nočejo biti zadnji, ampak svoje čebele pridno opazujejo, ter po njih izletu, letanji in zadržanji srčno prerokujejo, kakor da bi bilo „drukano“. Ali pa tudi sami sebi trdno verujejo, ne morem jaz odgovarjati, naj si odgovarja vsak čebelar rajše sam.

Da je lepo ali grdo vreme s tankim čutom nekaterih živali v zvezi, to je gotovo, dasiravno ne vemo vzroka in si reči ne moremo razjasniti. Da je temu res tako, nam kaže tudi to, da vsa ljudstva, ki drug drugega ne umejo, ki celó ne vedó, da je to ali uno ljudstvo na svetu, vendar enake reči pri živalih opazujejo. Zato rego (zeleno žabico) vsa ljudstva opazujejo, kdaj in kako reglja; „vreme se bo spremenilo“, ker ptiči pojó, ribe iz vode poskakujejo, povodne ptice se potaplajo, mačke se umivajo itd., celó jetnik opazuje pajka v kotu svoje ječe, ki je mnogokrat boljši prerok, kakor v oknji viseči zrakómer (barometer).

Kaj je potem čuda, da tudi čebelar svojim ljubljencem verjame, ter po njih zadržanji prerokuje! Toliko bolj je to namišljeno prerokovanje verjetno, ker enake reči zapazi Lah pri svoji rumeni, kakor Nemec pri svoji črni in Slovenec pri svoji sivi čebeli.

Tedaj pogledimo, kako vreme je čebelar pri svojih čebelah opazil.

Dež in hudo vreme pomeni, če čebele čez pol dne močno in nepokojno sem ter tje letajo, ter vsakega, kateri jim na pot pride, brez vzroka pikajo; ravno tako, če čebele razen ob času rojenja pri lepem vremenu nočejo iti na pašo, ampak leno skončnico zasedajo.

Če čebele prezgodaj, pred solnčnim izhodom vstajajo in letajo, pride večidel hud dež in ploha; nasproti, če čebele pozno vstajajo in zložno na pašo gredó, pomeni lepo vreme. Švicarski čebelar pravi: „čebela je pozno vstala, vreme bo ostalo (lepo) namreč.“

Kedar čebele do poznega večera pridno nosijo, se vreme spremeni ter slabo vreme postane.

Če na večer deževnega dneva čebele veselo ven in noter letajo, je upati lepega vremena, vsaj za prihodnji dan.

Skoraj gotovo nastane slabo vreme, če čebele v tropah le v eno ali drugo stran letajo.

Kedar čebele čutijo hudo vreme in plohe (vihar in nevihte), trgajo trotovno zalego, če tudi čebelno, se je

nadejati dalje časa slabega vremena, večidel hladno-deževnega.

Nagle nevihte je pričakovati, če čebele še pri solncu in lepem vremenu plašne in v tropah domu hité ter se druga čez drugo skozi žrelice rinejo. Zato si čebelar prizadeva, da roj, ki se noče vvesti, ali znabiti celó namerava pobegniti, s tem goljufá in primora se vvesti, ali v panj nazaj iti, da napravi gromu enak ropot, ali z brizgijo dež posnema.

Zdi se nam, kakor bi matica posebno poznala, kdaj bo zgodnja ali pozna spomlad ter tudi prej ali pozneje prva jajčica leže; tudi je znano, da mnogo zalege na spomlad obeta dobro rodovitno letino, nasproti malo zalege slabo, nerodovitno leto. Po „Slov. Čeb.“

Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.

Spisuje Luka Porenta, župnik in čebelar v Bohinji.

(Dalje.)

2. Prvi roji se pa tudi tako lahko delajo, da plemenjaku, iz katerega hočeš roj narediti, le matico in nekaj malega čebel vzameš, druge čebele pa pri družih panjevih nabereš. Vzemi na priliko, plemenjaku, iz katerega hočeš prvi roj narediti, le kaka dva sata, in sicer najprej tistega, na katerem si matico zapazil, in potem še enega, in položi ta dva sata s čebelami in matico vred v prazen panj, in panj zapri. Zdaj pa pojdi v druge panjove čebel iskat, kolikor jih še potrebuješ, da bo roj, katerega delaš, zadosti močan. Čebele pa lahko na mnoge načine dobiš. Odkrij — na priliko — še kake tri ali štiri druge plemenjake, kateri še stare matice imajo, in vzemi vsakemu en sat, ali pa, če je kateri bolj močan, tudi dva, in vse te satove s čebelami vred postavi v en prazen panj, in ga za kake dobre pol ure zapri, da se čebele sprijaznijo in pa spoznajo, da matice nimajo. Čez dobre pol ure pa vse te satove s čebelami vred v oni panj prestavi, kjer matico imaš; in tako imaš roj narejen. Ko boš pa satove iz družih panjev jemal, pazi dobro na to, da ne boš enemu ali drugemu matico vzel, ker bi potem roj, katerega delaš, dve rodovitni matice dobil, katerih ena bila bi potem gotovo umorjena. — Če tedaj na kakem satu matico zapaziš, obesi ta sat nazaj in v stari panj ali ga pa nazaj v drug prazen panj postavi, da boš zopet iz tega panja, v katerem si ravno matico dobil, še en prvi roj naredil.

Če se ti pa težavno zdi, cele satove iz panjev jemati, in tako, kakor sem ravno rekel, čebel za nov roj iskati, si moreš tudi tako le pomagati:

Vzemi nekaterim bolj močnim panjem vsakemu po kake dve ali tri žlice čebel, te čebele vsipaj v prazen panj tako dolgo, da jih za en roj zadosti nabereš; zapri panj, v katerem te tako nalovljene čebele imaš, za kake dobre pol ure, da se dobro zavedó, da matice nimajo, na zadnje pa vse skupaj v tisti panj spusti, v katerem staro matico in njene čebele imaš. — Če le kakim peterim ali šesterim bolj močnim panjem po dve ali tri žlice čebel vzameš, jih imaš že za en roj zadosti. To se močnim panjem prav malo pozná, ker se čebele poleti, posebno v dobri paši, grozno hitro zalegajo. Čebele iz močnih panjev pa tudi prav lahko dobiš, ker jih navadno poleti, posebno o južnem vremenu, zvečer in zjutraj, cele kupe pred žrelom na sprednji končnici sedi, pa tudi na zadnjih končnicah znotraj se jih navadno veliko drži. — Ni ti tedaj družega treba, kakor da čebele, katere na sprednjih in zadnjih končnicah svojih močnih panjev dobiš, hitro v prazen panj ometaš, in v malo minutah jih boš imel za celi roj zadosti.

Z najmanjšo težavo boš pa potrebne čebele za nov roj dobil, če kaj z medom bolj ali manj napolnjenega satovja imaš. V tacih okoliščinah ti namreč ni družega treba, kakor da v nekatere bolj močne panjove, in sicer v vsacega en z medom nasmeten sat vtakneš. Čebele bodo hitro na te medene satove planile, in kedar bodo méd iz njih srkale, hitro satove s čebelami vred iz panjev poberi, in v drugi prazen panj postavi. Če pa le prazne satove imaš, jih prej malo z medom ali medico pomaži, predno jih v panjove postavljati začneš.

Čez kake pol ure pa te satove, na katere si čebele vjel, v oni panj prestavi, v katerem matico imaš, in roj je narejen. Dodaj mu še kake 3 ali 4 satnike, da bo lahko naprej delal, in ga kam drugam prenesi.

Iz raznih panjev čebele jemati je posebno takrat potrebno, kedar se hoče takemu plemenjaku prvi roj vzeti, kateri še ni močan, da bi se mu móglo toliko čebel vzeti, kolikor se jih za en cel roj potrebuje.

Tukaj pa moram opomniti, da naj čebelar, kateri take roje dela, na to dobro pazi, da bo čebele le takim panjem jemal, kateri stare matice še nimajo, zakaj ako bi nekaj čebel iz tacih panjev nabral, katerim je že poprej staro matico vzel, ali kateri so že sami od sebe prvokrat rojili, nekaj pa takim, kateri še stare matice imajo, bi se take čebele med sabo sklale, in ko bi jih na zadnje v oni panj djál, v katerem matico za novi roj ima, bi mu prav lahko še matico umorile. Vsega tega se pa ni treba bati, če so vse čebele le iz tacih panjev vzete, kateri še vse stare matice imajo.

Skoraj še lože in tudi bolje, kot prve roje, je družce delati. Družce pa imenujem take narejene roje, kateri si morajo mlade matice še le izleči. Tudi družci se lahko na več načinov delajo, in sicer:

1. Vzemi plemenjaku, kateri je že precej močan, kacih 5 ali 6 satov z zalego in čebelami, katere se jih drže, in prestavi vse skupaj v drug prazen panj, in družec je narejen. Pazi pa na to, da plemenjaku, iz katerega družca delaš, staro matico pustiš, in da je vsaj v enem satu, katere za družca iz plemenjaka vzameš, še mlada, nepokrita zalega.

Ako na priliko enemu plemenjaku v začetku maja tako družca vzameš, se bo plemenjak v kacih 3 ali 4 tednih že spet tako opomogel, da mu boš lahko proti koncu maja meseca ravno na ta način že družega družca vzel, in okrog kresa že tretjega.

2. Ako je plemenjak posebno močan, se mu lahko tudi dva družca na enkrat vzameta. Na priliko: Ti imaš dzierzonziran Kranjski panj, kateri je prve dni maja že poln. Novi Kranjski panj ima 18 satov. Vzemi tedaj prve dni maja iz tega močnega plemenjaka deset satov z zalego in čebelami, postavi jih v dva prazna panja, in sicer v vsacega pet. Tako imaš na enkrat dva družca narejena. Skrbeti moraš pa za to, da vsaki narejen družec tudi vsaj en sat z mlado zalego dobi. Ker ti zdaj v plemenjaku ostane še stara matica in 8 satov z zalego in čebelami vred, bo proti koncu maja že spet tako močan, da mu boš lahko že tretjega družca vzel in če gre vse po sreči, okoli kresa še četrtega.

3. Še lože, kot prvi roji se tudi družci dadó tako delati, da se čebele iz več panjev jemljejo. Na priliko: ti imaš kacih 5 ali 6 plemenjakov, kateri so prve dni maja že precej močni. Vzemi tedaj vsakemu en sat s čebelami in zalego, in postavi vse te satove v prazen panj, tako si iz svojih 5 ali 6 plemenjakov prvega družca naredil. Gledati pa moraš na to, da nobenemu plemenjaku matice ne vzameš, in da novo narejen družec vsaj en sat z mlado zalego dobi. Čez kacih 5 ali 6 dni boš lahko zopet vsakemu plemenjaku en sat vzel in tako boš imel družega družca itd. Tako boš iz svojih